

การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี

จุฬารัตน์ นันทรัมย์¹, วรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม², ลิขิต จันทรแก้ว³

^{1,2,3} คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

จุฬารัตน์ นันทรัมย์, วรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม, ลิขิต จันทรแก้ว. (2561). การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี. วารสารวิทยาการสิ่งแวดล้อมไทย ปีที่ 1(2), 2561 : 54 - 65.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน ก่อนและหลังการส่งเสริม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบสุ่มเจาะจงเข้าร่วม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย คู่มือ แผ่นพับ แบบทดสอบความรู้ และแบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired t-test ผลการศึกษา พบว่า ก่อนการส่งเสริม นักเรียนที่เข้าร่วมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ในระดับปานกลาง หลังการส่งเสริมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนและหลังการส่งเสริม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมการส่งเสริมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ก่อนการส่งเสริมนักเรียนที่เข้าร่วมการส่งเสริมมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และหลังการส่งเสริมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติก่อนและหลังการส่งเสริม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมการส่งเสริมมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติหลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การส่งเสริม การอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน คู่มือ แผ่นพับ ความรู้ ทัศนคติ

The Promotion of Forest Conservation in Srinagarindra the Princess Mother School Roi-Et

Jurarat Nantharatsamee¹, Wannasakpijitr Boonserm², Likhit Jankeaw³

^{1,2,3}Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University

Kham Riang Sub-District, Kantharawichai District, Maha Sarakham province 44150

Jurarat Nantharatsamee Wannasakpijitr Boonserm and Likhit Jankeaw. (2018). The Promotion of Forest Conservation in Srinagarindra the Princess Mother School Roi-Et. Thai Journal of Environmental Studies Vol. 1(2), 2018 : 54 – 65.

Abstract

The purpose of this research was promoting activity forest conservation in Srinagarindra the Princess Mother School Roi-Et, to study and compare knowledge and attitude about forest conservation before and after the promotion. The sample were 30 Mathayom 1-3 students being selected by voluntary sampling. The research tools included manuals, brochure, knowledge test and attitude test about forest conservation in Srinagarindra The Princess Mother School,Roi Et. The statistics used in the data analysis were frequency, mean, standard deviation and paired t-test. The study showed, that before promotion, students had knowledge score at medium level, after promotion had at high level. When compared mean score between before and after indicated that the students participating in the promotion had knowledge score after more than before significant at .05. Before promotion students had attitude score at agree level, after promotion had at agree level. When compared mean score between before and after indicated that after the promotion the students had attitude score more than before the promotion significant at .05.

Keyword : Promotion, Forest Conservation, Knowledge, Attitude

1. บทนำ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นที่เข้าใจกันมานานแล้วว่ามีชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษย์บนโลก และเป็นสิ่งที่คอยค้ำจุนความเจริญในทุกๆ ด้านของมวลมนุษย์ ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติประกอบด้วย ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรสัตว์ป่า ทรัพยากรแร่ธาตุ ทรัพยากรพลังงาน และทรัพยากรมนุษย์ นับวันแต่จะถูกทำลายให้สูญสิ้นไป เนื่องจากปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านต่างๆ เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ทรัพยากรที่มนุษย์ยังต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาบำรุงความสุขในการดำรงชีวิต ก็เชื่อได้ว่าทรัพยากรนั้นๆ ต้องเสื่อมถอยถดถอยลงในด้านคุณภาพ หรืออาจจะต้องหมดไปในที่สุด (นิวัติ เรื่องพานิชม, 2537: 36) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาจนำไปใช้ได้ในความหมายที่เหมือนกัน กล่าวคือ ทรัพยากรธรรมชาติล้วนเป็นองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันจะทำให้สิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศเกิดความสมดุล แต่การร่อยหรอของทรัพยากรอย่างรวดเร็ว รวมทั้งกระบวนการผลิตการแปรรูปทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรที่เพิ่มขึ้นได้ก่อให้เกิดสารพิษในสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดโดยใช้อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้ใช้ได้อย่างยาวนานที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อมหาชนให้มากที่สุด การอนุรักษ์จึงไม่ใช่การห้ามใช้ทรัพยากรธรรมชาติ แต่เป็นการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ตามความจำเป็นของการดำรงชีวิต และได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การอนุรักษ์อย่างเตี ยว ไม่ เพียง พอ ต้อง มี การ พัฒนา ด้วย จึงให้ความหมายของการพัฒนาสิ่งแวดล้อมไว้ว่า การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการดูแลรักษาปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศให้อุดมสมบูรณ์ และ อยู่ในสภาวะสมดุลปลอดภัยจากมลพิษเพื่อให้มนุษย์ได้ใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เศรษฐกิจให้มั่นคง การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม เพื่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ทั้งมวล ซึ่งเรียกว่า การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

(วินัย วีระวัฒนานนท์, 2541: 37-40) ทรัพยากรป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่จัดเป็นประเภทใช้แล้วไม่หมดไปและสามารถทดแทนได้ (renewable resources) แต่ในสภาพความเป็นจริงปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยและจัดว่าเป็นปัญหาที่วิกฤต คือ เรื่องการลดลงของทรัพยากรป่าไม้ ทั้งในเรื่องพื้นที่และคุณภาพของทรัพยากรป่าไม้ ในสมัยโลกาภิวัตน์นี้ ปัญหาเรื่องการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ มิได้เป็นเพียงปัญหาของประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่กับเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ในโลกนี้ โดยเฉพาะปัญหากระทบกระเทือนต่อสภาพบรรยากาศของโลก ทั้งนี้เนื่องจากคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ที่ให้ทั้งประโยชน์โดยตรงในเรื่องเนื้อไม้ และประโยชน์ทางอ้อมที่มีคุณค่ามหาศาล ในด้านการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ เพราะป่าไม้เป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนและแหล่งเก็บกักก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (carbon sink) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งก๊าซนี้เป็นก๊าซที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก (Climate Change) ในทางกลับกันหากพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายลงเป็นอย่างมากก็จะเป็นแหล่งที่ปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (carbon source) ดังนั้นทรัพยากรป่าไม้จึงมีความสำคัญต่อโลกและสิ่งมีชีวิตที่อยู่บนโลก เพราะป่าไม้มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง เราจึงต้องช่วยกันอนุรักษ์ป่าไม้ให้ดำรงอยู่สืบไป (ธงชัย จารุพัฒน์, 2541: 10)

ปัจจุบันป่าไม้มีเกือบทุกพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น ป่าดอนปู่ตา เป็นป่าศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน เรียกว่า ดอนปู่ตา ป่าหัวไร่ปลายนา เป็นป่าที่อยู่ติดกับไร่นาหรือติดกับที่ทำการเกษตรของคนในหมู่บ้าน ป่าชุมชน เป็นป่าสาธารณะที่ชุมชนในท้องถิ่นดูแลรักษาและมีกฎกติกาในการเข้าไปใช้สอย ป่าในโรงเรียน เป็นป่าที่อยู่ในโรงเรียนแห่งใดแห่งหนึ่งที่มีมาก่อนการก่อตั้งโรงเรียนหรือมีการปลูกป่าขึ้นมาใหม่ ดังเช่น ป่าที่อยู่ในพื้นที่ของโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 3 ไร่ ตั้งอยู่ในบริเวณหน้าหอพักชาย มีมาตั้งแต่ก่อนการก่อตั้งโรงเรียนและยังคงสภาพป่าไม้เช่นเดิมตามธรรมชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ จึงสนใจที่จะส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนของตนเอง ตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของอย่างสมดุลตามระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อให้คนรุ่นหลังไว้ใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคตช่วยกันอนุรักษ์บำรุงรักษาป่าในโรงเรียนให้คงอยู่ป่าในโรงเรียนและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนได้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2.2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2.3 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติก่อนและหลังการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 204 คน นักเรียนชาย 97 คน นักเรียนหญิง 107 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบสุ่มเจาะจง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ศึกษาจากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้

2.1) คู่มือ เรื่อง การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด

2.2) แผ่นพับ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3) แผ่นพับ เรื่อง ระบบนิเวศป่าไม้และแนวทางการอนุรักษ์ป่าไม้

3) เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

3.1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3.2) แบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สืบค้นและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ผู้วิจัยประสานผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อขออนุญาตทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงเรียน และการลงสำรวจพื้นที่จริง และขอความอนุเคราะห์สถานที่จัดการส่งเสริม

1.2 ผู้วิจัยประสานงานติดต่อผู้เข้ารับการส่งเสริม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี จำนวน 30 คน

ระยะที่ 2 ออกแบบเครื่องมือในการถ่ายทอดสิ่งแวดล้อมศึกษา

ในระยะนี้ผู้วิจัยจะกระทำการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการถ่ายทอดและเครื่องมือวัดผลเรื่อง การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ที่เป็นระยะการเตรียมความพร้อมของคู่มือ แผ่นพับ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อใช้ประกอบในการจัดกระบวนการส่งเสริม มีดังนี้

1. การออกแบบเครื่องมือในการส่งเสริม

1.1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น โดยการศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเนื้อหาสาระคู่มือ และแผ่นพับ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน

1.2) จัดทำโครงร่างของคู่มือ และแผ่นพับ การส่งเสริมโดยการใช้สื่อ คู่มือ แผ่นพับในการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน ที่จัดทำขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อขอข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของคู่มือ

1.3) ปรับปรุงแก้ไขคู่มือ และแผ่นพับ การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ความรู้กับผู้เข้ารับการส่งเสริม

2. การออกแบบเครื่องมือในการหาผลสัมฤทธิ์ในการออกแบบเครื่องมือในการหาผลสัมฤทธิ์ มีลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

2.1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ดังนี้

2.1.1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น โดยการศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบเนื้อหาในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี

2.1.2) จัดทำโครงร่างแบบทดสอบวัดความรู้จำนวน 20 ข้อ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค ง ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน ซึ่งนำมาใช้จริง 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อขอข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขคุณภาพเครื่องมือ

2.1.3) ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดความรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.1.4) จัดทำเครื่องมือแบบทดสอบวัดความรู้ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.2) แบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี มีขั้นตอนในการออกแบบดังนี้

2.2.1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น โดยการศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบเนื้อหาในการสร้างแบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน

2.2.2) จัดทำโครงร่างแบบวัดทัศนคติจำนวน 20 ข้อ ซึ่งนำมาใช้จริง 20 ข้อ ซึ่งมีลักษณะการตอบแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อขอข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขคุณภาพเครื่องมือ

2.2.3) ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดทัศนคติตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อ

อาจารย์ที่ปรึกษาอีกเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.4) จัดทำแบบวัดทัศนคติที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 3 กระบวนการถ่ายถอดสิ่งแวดล้อมศึกษา

ในขณะนี้ผู้วิจัยได้ทำการส่งเสริมตามกำหนดการในการจัดกิจกรรม ระยะเวลาในการส่งเสริมใช้ระยะเวลา 2 วัน คือ วันที่ 24 – 25 กุมภาพันธ์ 2561 มีการวัดและประเมินผลก่อนและหลังการส่งเสริมโดยใช้แบบสอบถามความรู้ และแบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1) การค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

2.2) ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ Item-total correlation

2.3) ค่าความเชื่อมั่นใช้ Alpha Coefficient

2.4) ค่าความยากง่าย

2.5) ค่าความเหมาะสม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน คือ Paired t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. สรุปผลการวิจัย

ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้จากการสมัครใจเข้าร่วมรับการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด โดยจัดส่งเสริมจำนวน 2 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมประกอบด้วย คู่มือการส่งเสริม และแผ่นพับประกอบการบรรยายในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด

2. ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด นักเรียนมีคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อนการส่งเสริม เท่ากับ ($\bar{X}=13.20$) และหลังการส่งเสริมมีคะแนนความรู้เฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=17.53$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนและหลังการส่งเสริม พบว่า หลังการส่งเสริมนักเรียนมีคะแนนความรู้เฉลี่ยมากกว่าก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนด้านความรู้ก่อนและหลังการส่งเสริม

ด้าน	ก่อนการส่งเสริม			หลังการส่งเสริม			t	df	p
	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้			
ความรู้ (N=20)	13.20 (66 %)	0.47	ปานกลาง	17.53 (87.65 %)	0.31	มาก	-9.355	29	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาศักยภาพต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติก่อนการส่งเสริม (\bar{X} =3.96) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติหลังการส่งเสริม เท่ากับ (\bar{X} =4.30) เมื่อ

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติก่อนและหลังการส่งเสริม พบว่า หลังการส่งเสริมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่าก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนด้านทัศนคติก่อนและหลังการส่งเสริม

ด้าน	ก่อนการส่งเสริม			หลังการส่งเสริม			df	t	p
	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ	\bar{X}	S.D.	ระดับทัศนคติ			
ทัศนคติ (N=5)	3.96	0.49	เห็นด้วย	4.52	0.53	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-20.215	29	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผล

ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ศึกษาได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยจัดส่งเสริมจำนวน 2 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมประกอบด้วย คู่มือการส่งเสริมและแผ่นพับประกอบการบรรยายในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และสภาพแวดล้อมทั่วไป เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ และทัศนคติ ที่จะช่วยการปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น กำหนดระยะเวลาของแต่ละกิจกรรมให้มีความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป เลือกมาใช้สถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรม รวมทั้งเลือกใช้เครื่องอำนวยความสะดวกอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการสื่อสารเนื้อหาสาระให้มีความชัดเจน และเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามความรู้ และแบบวัดทัศนคติ ทั้งนี้ผู้วิจัย

ได้วางแผน ในการส่งเสริมอย่างรอบคอบ แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในการบรรยายความรู้ ความเข้าใจ ในการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อเป็นการประเมินผลของการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความรู้ และแบบวัดทัศนคติ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้และระดับทัศนคติ ก่อนและหลังการส่งเสริม โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้จากความสมัครใจเข้าร่วมส่งเสริม ซึ่งกระบวนการในการส่งเสริม เป็นไปตามหลักแนวคิดทฤษฎีของนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2547: 3) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรและสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เพื่อสร้างความเพิ่มพูนความรู้ทักษะหรือระยะเวลาตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจใช้เวลา 2 วัน หรือ 1 สัปดาห์หรือมากกว่านั้น ทั้งนี้ยังเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของ

ชาญ สวัสดิ์สาส์ (2550: 15) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้น สามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อ “งาน” ที่รับผิดชอบในปัจจุบัน หรือ งานที่กำลังจะได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคตโดยตรง และเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของ กิตติ พชรวิชัย (2544: 445) ได้สรุปไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมที่ตรงกับความจำเป็นจริงของ ปัญหา จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเปลี่ยนเจตคติของบุคลากร และนำประสบการณ์ ทั้งหมดที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้แก้ปัญหาของ งานที่ทำอยู่ให้บรรลุความสำเร็จตามความต้องการของ องค์กร และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี วร สุทธิ์ (2556: 46) ได้ทำการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่า ชุมชน บ้านดอนบม ตำบลแว้งนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมให้ ความรู้ และทัศนคติการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยฝึกอบรมรวม 2 วัน หลังฝึกอบรมชาวบ้านมี คะแนนเฉลี่ยความรู้สูงกว่าก่อนฝึกอบรม หลังฝึกอบรม ชาวบ้านมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติสูงกว่าก่อนฝึกอบรม แสดงให้เห็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้าน ดอนบม ตำบล แว้งนาง อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม มีผลทำให้ความรู้ และทัศนคติ ของ ชาวบ้านเพิ่มมากขึ้น ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต จันทร์แก้ว (2556: 85-89) ได้ศึกษา เรื่อง การ ส่งเสริมการสืบสานฮีตสิบสองคองสิบสี่เพื่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ผลศึกษาพบว่า ด้านความรู้ ก่อนฝึกอบรมนักเรียนมีความรู้เฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลาง หลังฝึกอบรมนักเรียนมีความรู้อยู่ใน ระดับดีมาก และในด้านทัศนคติ ก่อนการฝึกอบรม นักเรียนมีทัศนคติเฉลี่ยอยู่ในระดับดี หลังฝึกอบรม นักเรียนมีทัศนคติอยู่ในระดับดี สรุปได้ว่า การส่งเสริม การสืบสานฮีตสิบสองคองสิบสี่ เพื่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม โดยจัดการฝึกอบรมและใช้ คู่มือประกอบการฝึกอบรมและจัดกิจกรรมเรียนรู้ฮีตสิบสองคองสิบสี่ในชุมชน มีผลที่ทำให้นักเรียนที่เข้าร่วม

ฝึกอบรม มีระดับความรู้และทัศนคติการสืบสานฮีตสิบสองคองสิบสี่ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทาง วัฒนธรรม หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการ ฝึกอบรม ตามความมุ่งหมายของงานวิจัยที่ตั้งไว้ และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุกฤษ ทุ่งาม (2557: 98) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนากิจกรรมค่าย เยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการ สิ่งแวดล้อมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อม ศึกษา เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนทัศนคติอยู่ใน ระดับไม่แน่ใจ และหลังการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อม ศึกษา เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติอยู่ในระดับ เห็นตัวอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเมื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังการจัด กิจกรรมเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ก่อน และหลังการส่งเสริม พบว่า หลังการส่งเสริมนักเรียนที่ เข้าร่วมการส่งเสริมมีคะแนนความรู้เฉลี่ยมากกว่า ก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่า ในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี มีผลทำให้ความรู้ของนักเรียนที่ เข้าร่วมการส่งเสริมเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีกระบวนการ ส่งเสริมโดยใช้วิธีการฝึกอบรม มีกระบวนการ ถ่ายทอดทางสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยเครื่องมือที่ใช้ใน การถ่ายทอด คือ คู่มือการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าใน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด และ แผ่นพับ ในการบรรยายให้ความรู้ เกี่ยวกับความทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรป่าไม้ ระบบนิเวศป่าไม้ และแนวทางการ อนุรักษ์ป่าไม้ ใช้ระยะเวลาในการส่งเสริม 2 วัน และทำ

ให้นักเรียนที่เข้าร่วมการส่งเสริมมีความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ กิรติ ยศยิ่งยง (2549: เว็บไซท์) ได้กล่าวว่า ความรู้และความเข้าใจเป็นกระบวนการเกิดความรู้นำไปสู่ความเข้าใจและนำไปใช้ โดยผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นว่าความรู้เป็นขั้นตอนแรกในการที่สมองรับเอาข้อมูลเข้ามาเก็บไว้ในระบบความจำ จากนั้นขั้นตอนที่สองจึงเป็นเรื่องราวของความเข้าใจในความหมายของข้อมูลจากความรู้ นั้นๆ จนถึงขั้นถ่ายทอดหรือสื่อความหมายออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ต่อไปได้ แล้วจึงนำมาถึงขั้นนำความรู้ไปใช้ จากความเข้าใจด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ ประเมินผลต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แสง จันทร์ โสภากาล (2550: 14-15) ได้กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เหตุการณ์ รายละเอียดต่างๆ ที่เกิดจากการสังเกตการศึกษา ประสบการณ์ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมความรู้พื้นฐาน หรือภูมิหลังของแต่ละบุคคล ที่บุคคลได้จดจำหรือเก็บรวบรวมไว้และสามารถแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สังเกตหรือวัดได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิพล รื่นใจชื่น (2549: 10) ได้กล่าวว่า ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับ มาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติองค์วิชา ในแต่ละสาขา ซึ่งผลการวิจัยบางส่วนยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จิตาภา ยิ้มแย้ม (2557: 57) ได้ทำการส่งเสริมการปลูกขมิ้นชันเพื่ออนุรักษ์สมุนไพรไทย สำหรับโรงเรียนบ้านดอนหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า หลัง การส่งเสริมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้มากกว่า ก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทศพร พ้องคำ (2557: 58) ได้ทำการส่งเสริม การปลูกต้นประดู่ป่าเพื่ออนุรักษ์ป่าชุมชนโรงเรียนบ้าน ดอนหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้ก่อนการส่งเสริมอยู่ในระดับดี และหลังการ ส่งเสริมนักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับดีมาก อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปพิชญา ประภาร (2557: 67) ได้ทำการส่งเสริมการเพาะพันธุ์ไม้ประดับ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนโรงเรียน เทศบาลบ้านแมต ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่ม มากขึ้นกว่าก่อนการส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการส่งเสริมนี้สามารถ สร้างความรู้ในการเพาะพันธุ์ไม้ประดับ สามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ทำให้นักเรียนมีความ สนใจเป็นพิเศษทำให้ผลสัมฤทธิ์ออกมาในทางที่ดี อาภาวดี คำภูแก้ว (2558: 51) ได้ทำการส่งเสริมการ อนุรักษ์ป่าเต็งรัง สำหรับนิสิตสาขาวิชาสิ่งแวดล้อม ศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมี คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการส่งเสริมมากกว่าก่อนการ ส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และยังคงคล้อย บางส่วนกับงานวิจัยของ เฉลิมพร อันทะเริก (2556: 62) ได้ทำการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้โดยพิธีกรรมบวชป่า สำหรับชุมชนบ้านศรีวิสัย ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีคะแนน เฉลี่ยความรู้หลังการส่งเสริมมากกว่าก่อนการส่งเสริม จากการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระ เกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี โดย กระบวนการการใช้คู่มือประกอบกิจกรรม และแผนพับ ประกอบการบรรยายการส่งเสริม ทำให้ความรู้ของ นักเรียนที่เข้าร่วมการส่งเสริมเพิ่มมากขึ้น

3. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติ ต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระ เทพรรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ก่อนและ หลังการส่งเสริม พบว่า หลังการส่งเสริมนักเรียนที่เข้า ร่วมการส่งเสริมมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่า ก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ใน พระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรม ราชกุมารี มีผลทำให้ทัศนคติของนักเรียนที่เข้าร่วมการ ส่งเสริมเพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมมีกระบวนการ

การให้นักเรียนที่เข้าร่วมการส่งเสริมได้เรียนรู้ มีการถาม-ตอบ มีคู่มือและแผ่นพับ ขณะบรรยายให้ความรู้ เป็นสื่อหรือตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ประยูร วงศ์จันทร์ (2553: 313) กล่าวถึงคุณลักษณะสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ว่า สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นการเรียนที่มุ่งสร้างความตระหนักทัศนคติ และค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเรียนสิ่งแวดล้อมจะมุ่งสร้างความตระหนักต่อปัญหาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมสร้างทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้เกิดค่านิยมต่อสังคมในอันที่จะธำรงรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเอาไว้ ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนการประเมินการเรียนรู้มุ่งที่ความตระหนัก ทัศนคติ และค่านิยมมากกว่าการเรียนรู้และความจำ และกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527: 231) อธิบายถึงลักษณะของทัศนคติที่สำคัญ ดังนี้ 1) ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนหรือการได้รับประสบการณ์ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2) ทัศนคติเป็นดัชนีชี้ชี้แนวทางการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทัศนคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ในทางตรงกันข้ามถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น 3) ทัศนคติ สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งได้ เช่น บิดามารดา ไม่ชอบบุคคลหนึ่งย่อมมีแนวโน้มทำให้เด็กไม่ชอบบุคคลนั้นด้วย 4) ทัศนคติ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไปทัศนคติย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2527: 94-99) กล่าวว่า ทัศนคติของบุคคลแม้จะได้รับการปลูกฝังไว้ในตัวบุคคลอย่างมั่นคงพอสมควร แต่ก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามทฤษฎีต่างๆ โดยวิธีการดังต่อไปนี้ 1) การยอมตาม ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม 2) การเลียนแบบ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลพึงพอใจในบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3) ความต้องการที่จะเปลี่ยน ซึ่งเกิด

จากการเรียนรู้และเกิดค่านิยมในบางสิ่งบางอย่างที่ตนเองชื่นชอบ ก็จะทำให้เกิดความต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ 4) การเปลี่ยนความเชื่อ ซึ่งเกิดจากการทำให้ความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติด้วย 5) การได้รับความรู้ 6) การได้รับประสบการณ์ตรง 7) การเปลี่ยนแปลงปทัสถานทางสังคม ซึ่งผลการวิจัยบางส่วนยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นีอร เจริญพร (2556: 67) ได้ทำการส่งเสริมการปลูกมะรุุมเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการปลูกมะรุุมเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมที่ดีในการปลูกมะรุุมเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมรวม 2 วันก่อนการส่งเสริมชาวบ้านมีทัศนคติต่อการปลูกมะรุุมเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วย หลังการส่งเสริมชาวบ้านมีทัศนคติต่อการปลูกมะรุุมเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการปลูกมะรุุมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม มีผลทำให้ความรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเพิ่มมากขึ้น รินทราย โรจนวิวัฒน์ (2556: 58) ได้ทำการส่งเสริมการอนุรักษ์ผักเม็กในชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านในชุมชนบ้านหัวขัว ที่ได้รับการเข้าร่วมอบรมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ผักเม็กในชุมชนบ้านหัวขัว หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการอนุรักษ์ผักเม็กในชุมชนบ้านหัวขัว โดยใช้แผ่นพับและคู่มือ ให้เกิดทัศนคติต่อการอนุรักษ์ผักเม็กของผู้เข้าร่วมอบรมเพิ่มสูงขึ้น วราพร นันทจันทร์ (2556: 63) ได้ทำการส่งเสริมการปลูกต้นกระถินเทพาเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชนสำหรับประชาชน บ้านโคกกอง ตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าการส่งเสริมการปลูกต้นกระถินเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชนสำหรับประชาชนชาวบ้านมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และหลังการส่งเสริมการ

ปลูกต้นกระถินเทพาเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชน สำหรับประชาชนชาวบ้านมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติ อยู่ในระดับเห็นด้วย ศิริกุล จันท์เพ็ง (2558: 59-62) ได้ทำการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชน สำหรับนิสิตชั้น ปีที่ 2 สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จาก การศึกษา พบว่า ก่อนการส่งเสริมนิสิตมีทัศนคติอยู่ใน ระดับเห็นด้วย และหลังการส่งเสริมนิสิตมีคะแนน ทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อเปรียบเทียบคะแนน เฉลี่ยของทัศนคติก่อนและหลังการส่งเสริม พบว่า หลัง การส่งเสริมนิสิตมีคะแนนทัศนคติเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการ ส่งเสริม ทำให้ทราบว่ากระบวนการถ่ายทอดทาง สิ่งแวดล้อมศึกษามีผลทำให้ชาวบ้านมีทัศนคติเพิ่ม สูงขึ้น และบางส่วนยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โลมณไล จันคุณอก (2557: 56) ได้ทำการส่งเสริมการ ใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะ เพื่อเป็นสวนสมุนไพร สำหรับชาวบ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า หลังการส่งเสริม ผู้เข้าร่วมการส่งเสริมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทัศนคติ มากกว่าก่อนการส่งเสริม จากการศึกษาการอนุรักษ์ ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี โดยกระบวนการการใช้คู่มือ และ แผ่นพับประกอบการบรรยายและมีการ ถาม-ตอบ

ขณะบรรยาย ในการส่งเสริม ทำให้นักเรียนที่เข้าร่วม การส่งเสริมมีความเข้าใจ เกิดความสนใจ และมี ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารีที่ดีขึ้น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) นักเรียนหรือบุคคลที่สนใจสามารถนำคู่มือ การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ ร้อยเอ็ด ไปเป็นแนวทางในการ อนุรักษ์ป่าไม้ได้

2) ควรมีการส่งเสริม ให้ความรู้ และทัศนคติ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ นำไปใช้กับโรงเรียนอื่นมาก ขึ้น เพราะจะเป็นการเพิ่มความรู้และทัศนคติที่ดีให้คน ช่วยกันอนุรักษ์ป่าไม้

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1) ควรมีสื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งเสริมให้ หลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าใน โรงเรียนให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ หรือเป็นศูนย์แหล่ง เรียนรู้ตามระบบนิเวศธรรมชาติ

7. เอกสารอ้างอิง

- กิตติ พัทธวิชัย. (2544). เอกสารการสอน ชุดวิชาหลักการเรียนรู้ และเทคนิคการฝึกอบรม. หน่วยที่ 10. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กิริติ ยศยิ่งยง. (2549). แนวคิดเกี่ยวกับความรู้. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://202.28.120.28/kmthaibeng>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560].
- คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. โครงการวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. โครงการวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา :
- จิตภา ยิ้มแย้ม. (2557). การส่งเสริมการปลูกขมิ้นชันเพื่ออนุรักษ์สมุนไพรไทยสำหรับโรงเรียนบ้านดอนหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. โครงการวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2550). คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ : การจัดทำเนกาทีฟฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ, สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- ทศพร ช้องคำ. (2557). การส่งเสริมการปลูกต้นประดู่ป่าเพื่ออนุรักษ์ป่าชุมชนโรงเรียนบ้านดอนหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. โครงการวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธงชัย จารุพัฒน์. (2541). สถานการณ์ป่าไม้ของประเทศไทยในช่วงระยะเวลา 37 ปี(พ.ศ. 2540-2547) ส่วนวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้. สำนักวิชาการป่าไม้ : กรมป่าไม้.
- นิรันทร จุลทรัพย์. (2547). ความหมายของการฝึกอบรม. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://chan2.obec.go.th> [สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2560].
- ลิขิต จันทร์แก้ว. (2556). การส่งเสริมการสืบสานฮีตสิบสองคองสิบสี่เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม. โครงการวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โลมณไล จันคุณอก. (2557). การส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะเพื่อเป็นสวนสมุนไพรสำหรับชาวบ้าน บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. โครงการวิจัยสิ่งแวดล้อมศึกษา สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2541). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์. ได้จาก : <http://fieldtrip.ipst.ac.th>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2560].
- ศิพล รื่นใจชน. (2549). ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถ จักรยานยนต์ศึกษากรณีประชาชนหมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริกุล จันทร์เพ็ง. (2558). การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชน สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา ศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สาวิตรี วรสุทธ์. (2557). การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านดอนยม ตำบลแวงน่าง อำเภอมือง
- แสงจันทร์ ไสภากาล. (2550). ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ ของบุคลากรเกี่ยวกับองค์การบริหาร ส่วนตำบล. รายงานการวิจัย. คณะสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อุกฤต ทิงาม. (2557). การพัฒนากิจกรรมค่ายเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.